

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÓDICH CATALANISTA

Any 3.—Núm. 87.—Diumenge 6 d'Abri de 1902.

LO QUE VOLÉM

«Volém la llengua catalana ab caràcter oficial y que sian catalans tots los que desempenyen càrrechs pùblichs: volém Corts catalanas, no sols per estatutar nostre dret y lleys civils sino tot quant se refereixi á la organització interior de nostra terra: volém que catalans sian los jutges y magistrats y que dintre de Catalunya's fallin en última instància's plets y causas: volém ser àrbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volém, en fi, la facilitat de poder contribuir á la formació del exèrcit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y establent que la reserva regional forsova presti servey tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

SURGITE.....

Havém dit y repetit cent vegadas que à Tarragona és una malaltia crònica lo refiarho tot de l'Estat. Nostres classes directoras, no són tals classes, perque fins ara sols s'han preocupat de mantindrer las apariencies de grans casas, aferradas a rancies rutinas, y may han sentit las necessitats de cultura y si las han sentit no han tingut medis pera satisfacer desitjos.

Menys mal si fos això sol, si no constituiquessen un obstacle pera la normalisiació de la vida social. Ab egoïsmes y desnaturalisació no's vā en lloch. L'home sens sentiments socials, resta traspostat, és un altre, y abdica de la seva personalitat al volgues adaptar caràcters que no són los propis, que no són los diferencials, anorrant en virtut d'això las activitats més hermosas de son esperit y quedant deslligat de son poble ab la pèrdua de la virilitat, deixant ben sentat que la causa fonamental de la desviació de l'individu és la desnationalisació.

Aquestes classes, no hi ha dubte, són los factors capitais que localment concorren a produhir l'estat actual de nostra ciutat. Mes, ab lo sistema de governs que patim y havém patit, devém confessar que hi ha moltes cosas que s'escapan á la iniciativa individual, que com á tot arrèu tenen de venir de dalt, y altres que aqui, dintre de l'Estat espanyol són irrealsables per lo feix de lleys, decrets y reglaments que'ns agarrotan los brasos, com fet a postas pera cohibir l'expontaneitat social y aclapar en temps riquesas y energias.

No és tancantse en las quatre parts de ses casas, en lo sagrat del clòs de la família, islatxs y retrets del tracte social com s'enseya als demés.

No és fent la vida de club y de casino que á alguns se'ls hi fa atractivol lo vici y agradoosa l'estada, passantx horas y més horas que roban á la vida profitosa, als dolissims goigs de la familia, al contréu de l'intel·ligencia y al bé general dels seus semblants, de la collectivitat humana, com se predica ab l'exemple. Y molt menys si's serveix de comparsa per vanitat en las aclaridas renglas dels partits polítics, quin programa, si'n tenen, està consumit per la n-gra y bascosa floridura de l'inmoraltat y del frau.

Es una taca molt grossa que per més temps aquestas classes dorminant fort y que's riguin de tot, creyente superior. Precisa que's catalanis, lo que equival á dir, que s'entreixin en lo cumpliment dels devers y que s'enrobustexin ab la normalisiació del seu sentir desmarxat, per que se las hi deixondi la consciència de la seva personalitat catalana.

Convé que's posin al bellmitj de la corrent salvadora que tot ho comensa arrebassar; que ajudin als que no's cansan de clamor per la necessitat d'un règim que fassi governar als aptes, intel·ligents y interessats, que's preocipi del bé comú en lloch d'atendrer exclusivament al bé del partit ó de las collas de vividors que'l compostan. En una paraula, necessitem que predomini en la direcció de l'Estat lo sentit polítich de la terra catalana.

La vida de Tarragona no té de dependent de la del Madrid polítich; no deu estarhi identificada. Fém de nostra part tot quant poguem pera que la burocracia no li siga una necessitat; apartémala de la vida artificiosa del mon oficial, y acabin aquestas classes d'una vegada de servir de sa-
pades crossas á l'oligarquia pluto-cràtica y acomodaticia sensual que'n regex.

Tots á la una alsèm una protesta contra'l provincialisme, contra'l organització administrativa, contra l'aparato de forsa y contra l'autoritarisme jacobí y atàvich y busquèm per altres

camins l'emulació moderna pera que l'alè, la vida y l'expontaneitat circulin per tots los indrets y'n resulti triada feyna de civilisació.

Tarragona, com Catalunya tota, està malament; nostras casas no poden ja ab lo gran pès de contribucions y de novas necessitats, sens que sigui això gens d'estimul de nous progresos. Tot ho tenim á mercè dels que disponen de las planas de la *Gaceta*, dels que apoderats dels ressorts de la constitució establecta tallan y cusan á mida del seu gust.

L'experiència allisona eloquèntement que no's cuya bé del patrimoni de la familia' que abondona'l patrimoni de la patria. Aquesta gran veritat devém tots tenirla ben presenta en aquesta època revolucionaria ó de fonda transformació. Avuy qu'el no organizar y destruir, l'enganyar y esclavitzar sembla ésser sinònim de avansat y progressiu, preferim que se'ns digui reaccionaris y may acollar en que l'Estat consideri als ciutadans com á propietat dels explotadors del poble.

Es una quimera esperar que'ls que viulen dels abusos may se prenguin la molestia de complaures, de concedirnos lo que de dret nos pertoca. Si ho volém és necessari que hò treballèm nosaltres mateixos, que cadascú ocupa son puesto, empleyant medis justos y honrats pera trobarlo tot plegat lo dia de deina. Això aconce-llèm los catalanistas.

LA PRESÓ DE N PRAT DE LA RIBA

Per la publicació d'un retall de *L'Independent* de Perpinyà, sense traduirlo ni comentarlo sisquera, fou denunciat fa alguns días nostre confrare de Barcelona *La Veu de Catalunya*, y com á conseqüència de aquesta denuncia, lo passat dimecres sigüé reduhit á presó'l director del esmentat diari, N'Enrich Prat de la Riba. Lo nostre paternal govern ha trobat á la s'il medi més cómodo d'usar de las excepcionals facultats que posa en ses mans la declaració de l'estat de guerra. La campanya contra la premsa catalanista y la persecució dels nostres companys de causa, ha d'esser una tasca ben agrable als ulls de la gent del centre, mestressa absoluta de l'Espanya constitucional y democrática, que tot just ara acaba de caure del lado de la libertat.

No hi fa rès que l'estat de siti sisqués proclamat pera normalisar la vida de Barcelona, pertorbada pels fets de la vaga general; no hi fa rès que las bullangas ocorregudas ab aytal motiu las provoquessin los mateixos governants, mirant ab complacencia y fins alentant la lluita de classes, las predicacions anárquicas, las excitacions descaradas contra la propietat y la vida dels ciutadans..... Quan l' hora de la repression ha sigut arribada, l'acció s'ha dirigit contra'l Catalanisme, mentres se passeejan y campan com volen, los promovedors del conflicte, los directament responsables de la sanch vessada pels carrers de la població més important d'Espanya.

Y no podia ésser d'altra manera. Als governs espanyols no'ls preocupa de fa ja molt temps altre problema que'l de conservar la seva despòtica hegemonia sobre totas las regions. Las qüestions socials y econòmicas, l'aument de las fonts de riquesa del pais, lo desenrotollo de la cultura general, no són més que motius qu'emplan á tot hora pera amagar hipòcritament son inmoral desitj de poder y d'explotació. Sols lo Catalanisme'ls ha tret la careta y mostra á tothom que no tingui entelada la vista per la passió, la repugnancia y odiositat del règim centralista y dels homes que'l sostenen. Es molt natural, donchs, que contra'l Catalanisme'ls dirigeixin

los trets y s'aprofitin las ocasions pera combatrélo á sanch y foç.

Mes, aixís y tot, hem d'agrahirli al govern central los seus constants desacerts, que'ns aplanan lo nostre camí y'n ajudan inconscientment en la feyna de propagar los ideals autonomistas. A cada nova vergassada's redressa més ferm que n'ay l'esperit del nostre poble; á cada nova vexació que sufreix Catalunya se subleva la dignitat dels seus fills y'ls que fins allàvors s'havien mostrat indiferents per la causa de las nostres reivindicacions, venen decidits y coratjosos á engroixir las filas dels defensors de la Pàtria Catalana. ¡Quants n'hi ha que han sentit brollar en son cor los sentiments catalanistas, devant de las iniquitats y vergonyas de que s'ha fet objecte á la nostra Terra!....

Las demostracions d'afecte á n'en Prat de la Riba, las manifestacions de simpatia que de tots los indrets ahont nostra llengua és parlada ha rebut, són quelcom més que l'expresió del sentiment general pel seu empresonament; són l'adhesió franca vers un ideal nobilissim de llibertat, de pau y d'amor, l'únich que pot salvar á Catalunya, y ab ella á l'Espanya, si es que encara á l'Espanya li restan desitjos y forsas pera salvarse.

Pero no temém: los nostres governs no'n farán cas de tot això y seguirán lo mateix camí que han seguit fins ara, la mateixa línia de conducta que en altres ocasions, quin recort sembla haverseshi esborrat de la memòria, los hi costá llàgrimas rohentas de penediment. Y es que la malaltia que pateix l'Estat s'ha fet massa crònica y'ls homes que'l dirigeixen són massa cegos pera véurehi clar.

Mentrestant, nosaltres anirèm també fent la ruta que'ns marcan lo deber y la consciència, acostantos cada dia més cap á la fi del nostre roimatge.

Y que vinguin si volen, novas vexacions y arbitrarietats que sòls serviran pera que arrelin ab més forsa las nostres convicçions y s'escampin per tot arrèu del nostre terren com pluja benèfica que assahona'l's camps y dóna á las plantas vida nova.

J'benefida persecució que trempas lo cor dels fidels pera resistir las embardidas de l'aversitat y assenyalas als indiferents la vía de la dignitat y del deber!

Cal pensarhi

Al Sr. En Joan Pallarés

L'actual ministre d'Instrucció pùblica, comprendent lo paper ridicol qu'Espanya feya devant las nacions civilizadas, vā decretar en fetxa 26 d'Octubre darrer, que á las escolas de primeras lletres s'introduixi l'ensenyansa dels treballs manuals, imitant aixís la conducta seguida pels ministres d'altres Estats que ya s'ha una munición d'anys que se'n venian preocupant.

Mes á tot arrèu, quan s'han dictat ordres per l'istil de la citada, han tingut l'especial cuidado d'estudiar la mellor manera de fer possible aytal innovació, dat que, com aquí succeeix ara, la major part dels mestres no han tingut occasió d'adquirir los indispensables coneixements pera treuren los fruixs necessaris, puig que fins avuy no existia aquesta assigna-

(1) No es que al dedicar á vostè aquestas ratllas fem absurdi dels demés companys de Consistori; á tots los homes de bona voluntat que'n ell hi hagi, y volém suposar que tots ho sigan, van dirigides, puig que á tots interessa empender ab coratje la proposició que fem y per sempre més fer digna de lloannal Municipi que, tancant los ulls, per un moment quan menys, á las petitesas qu'en son si portan las rivalitats políticas y oblidant rezels y quimeras que per tant més viaranys nos han condutit, conseguient lo que aquí's demana y que tant migrat sacrifici hauria de costar al poble, á n'aqueix poble que tant desitjos té d'aixecar son nivell y que sent glatir en son pit lo sanítos anhel de fer atmosfera á favor de l'engrandiment de nostra ayndada Tarragona.

tura á las Escoles Normals, per quins motius lo ministre determinava que surtissin cap á l'extranger un cert nombre de mestres pera que beguesin á las mateixas fonts ahont brolla ab tota sa pureza aquesta nova forma de donar ocupació als noys de las escoles.

No som nosaltres qui pera ponderar quant poden y valen los entreteniments que ocupan enginyosament las mans de las criatures, puig basta considerar que'l principal si que ab élls se persegueix és introduhir á la escola'l principis de totas las indústries humanas, pera que las vocacions tinguin ocasió de manifestarse y desde primer entuvi'l noy senti amor al treball y gust per l'art, tenint en compte que no n'hi ha prou ab il·lustrar á l'home fentli adquirir coneixements en los diferents rams del saber, sinó qu'és necessari també iniciar en lo treball pera que, combinant sas forsas físicas ab sas facultats intelectuals, pugui omplir mellar sa missió aquí á la terra y contribuir d'un modo positiu al benestar social.

Mes, de totas aquestas ventajas no'n gosan més que'ls pobles que tenen veritable interès pera mellaror en lo possible l'educació y instrucció dels seus individuus, y aixís tenim una Italia, per exemple, que no s'ha pas molts anys que'ns anavan casi bêdrera en materias d'instrucció y no obstant avuy nos passa ja ben al devant, degut á que'l's seus governants han tingut un criteri sà en aytals qüestions y un Coppino que d'un sol cop envia setze mestres pensionats á Nàas pera que estudien l'slöjd a la notable institució d'Abrahamson.

De retorn á son pais, aquells mestres entusiastas, després d'haver estudiad las institucions d'ensenyansa de Suissa, França, Alemanya, Dinamarca y Suecia, adoptaren un sistema de treballs manuals que basat en lo de Nàas, s'adaptés á las necessitats del seu pais, tingués fesomia nacional, y això fòu lo que dongué una forta empenta á l'educació primaria d'Italia, tant és aixís que avuy segueix sens dificultat los avèniments de las nacions més adelantadas, mentre que nosaltres per aqueixa y altres qüestions encara sembla que tinguem los ulls girats envers lo Marroc.

Si'l mestre d'estudi no s'ha de concretar á inquirir coneixements al cervell del noy—que més aviat l'enfaregan quan se donan sens mesura, que no li serveixen de base pera l'esdevenir—sinó que ha de procurarli uns bons fonaments pera que'l deixeble pugui edificarhi més tard lo que mellar convinga á sas necessitats; si tots estèm conformes en los perniciosos efectes del sedenterisme; si es que la vida'l que l'home ha de menjarse'l pá ab la suhor del seu front, per què no hem d'ensenyarli á ésser un bon treballador desde l'escola? per què no hem de procurar que aymil'l treball considerantlo com una ineludible ocupació imposta per Déu á l'home? Entre nosaltres no faltan mestres que atents sempre als avèniments pedagògichs fà ja temps que's preocapan d'aytal qüestió, com ho demostran las sèries complertas de treballs manuals que hi han en l'estudi de D. Ramón Cluet, en lo de D. Pau Delclós y en lo Colegi Provincial, quins esforços fets en prò de l'ensenyansa á Tarragona són dignes de la major lloana.

Mes los esforços individuals tenen los seus límits, y abans no resulti xorch lo treball fet per l'impossibilitat de traspòsols, fòra convenient que'l Municipi vingués en ajuda d'ells y omplis las seves deficiencias.

Lo dia 28 d'agost de 1902 s'obrirà lo nou curs especial de treballs manuals á l'escola Consorti de Ripatrasone (Italia), que com los anteriors durarà sobre uns 40 días. Los gastos de viatge, estada y manutenció resultan molt esquitxats y seria benemèrit l'Ajuntament que imitant la conducta seguida per la Diputació de Palma enviés un ó dos pensionats á dia es-

cola, pera que fent un estudi detingut dels treballs manuals á l'extranger, los implantessin després, en tota sa extensió á nostra ciutat.

Això á part d'ésser un bon exemple, seria'l melloi medi per adquirir la preparació suficient y introducir en nostre poble aquest ram d'ensenyansa.

CARLES VIOLA.

Menys rentistes y més treball

Nos referim no als propietaris, sinó als que tenen esmersats sos estalvis y sos capitals en paper de l'Estat, a n'aquests individuus que acontentantse ab tallar lo cupó, ja no ambicionan rès més, ni en aquest mon hi representan altre paper que'l de paràs que ván xuclant los ingressos de l'Estat, sens produhir ni ajudar en rès á la vida activa dels pobles.

Generalment, á Espanya sols hi ha dues preocupacions; ó viurer de l'Estat baix la forma d'empleo, ó bé viurer també de l'Estat en forma de rentista, és a dir, cobrant á fi de mes la paga, ó a fi de trimestre'l cupó.

En produhir ningú hi pensa; de l'honorós treball ningú s'en preocupa. Eser industrial, comerciant y fins propietari, dóna massa mal de cap; és preferible no passarne, és més dols estar entregat á l'indolència característica de la rasa semítica y tindrer asegurada l'existència, encara que siga en forma migrada, ab un sòu de qual-sevol oficina, ó ab lo producte del paper.

No hi fa rès que'l Goberts d'en tant en tant ne fassin alguna de las seves, reduheixin los interessos y fins deixin algunes vegades de pagarlos; són contratemps propis del negoci, y si's escoltan als rentistas sempre hi surten els guanyant. També la propietat té'l seu contratemps, las fincas baixan de valor, los lloguers escasenjan, se perden cultitas, etz., y per lo menys als rentistas s'il hi baixan los productes una cosa no'l hi passa mai y és que'l obliguin á discurrir ni á pensar, poch ó molt; lo que cobran no cal qu'ho afanyin.

Molts y molts pobles deuen son estat precari actual á l'afício al paper de l'Estat. Un estudi sobre las diverses regions y ciutats d'Espanya seria en extrèm curiós. Allà ahont vegin prosperitat, abundància y vida, no n'hi busquin d'interior, amortissable y demés papers ab que's condemna als pobles al raquitisme econòmic, y allí ahont vegin quietet, tráfec migrat, poca vida y molta indolència; ja poden suposar que'l poch ó molts diners que hi há estan esmersats en titolis del deute públic.

D'aquest mal d'acaparar paper n'ha vèm patit molt á Tarragona. Espanya la quantitat de titolis del deute públic que hi ha repartits en nostra població, diners morts que cap importància ni vida hi dónan y que condempnan á la majoria de rentistas á una vida sens pèrvindre, sens ilusions, sens esperances.

Entre las classes acomodadas hi falta l'esperit modern d'associació, com entre'l jóven hi manca l'hàbit de treball. Si en comptes de dedicar la joventut tarragonina á estudis universitaris se l'inclinés al comers ó á l'industria y molts dels capitals que permaneixen inactius s'empleisin en comptes de tenirlos en paper de l'Estat, en empreses mercantils ó industrials, montadas á la moderna, altre fòra l'aspecte de nostra benvolguda ciutat.

Dins de las necessitats de la vida moderna no pot esser rica ni pròspera una població que tingui bona part de sos capitals empleats en negoci tan raquitich com és lo del paper del deute. Ab lo quatre per cent y admés pagar impostos, no's va enlloch. Y no se'n digui que la propietat rústica y urbana ab prou feynas lo produueix, puig á questa observació hi oposarem la nostra afirmació de que si bé la finalitat pot ésser un

producte un poch més petit peral propietari, en canvi de la propietat agrícola y urbana viuen un sens fi d'obres y industrials, mentre que del Deute ningú'n resa rès.

Si possible los l'ensaig no hi hauria més que veure la vida que's porta en una població en que tots fossin rentistas. Sas necessitats quedarian satisfechas ben prompte y pochs beneficis portarian.

En canvi l'industria, lo comers, las grans explotacions agrícoles mateix, quin burgit, quina animació, quina multitud d'estaments y de familiars no sostenen à son entorn! Y encara que's beneficis no resultin quantiosos, los capitals en ells empleats compleixen sa missió d'una manera més digna, més enlayrada que's dels rentistas.

Envers aqueix esperit de vida, de deixondiment, d'ambició, de treball, voldriam veurev evolucionar à nostre poble, avuy tant ensopit, tant resignat à una existència miserabile y ranquítica sols per indolencia en la major part de las vegadas, per viure abandonat à un fatalisme que si no se'l sacut de sobre li matrà totas las energies.

En los pobles com en la vida individual, rès hi ha tan enervant, com l'acaparament devant los infortunis. En aquest sentit deu procurarse que hi hagi menys rentistas y més treball.

Espanyols catalans

Molts són per desgracia's catalans que no comprenen o aparentan ignorar que Catalunya pugui ésser à la vegada espanyola y catalana, y sostinent o aparentant sostener questa preocupació, troben tot lo genuinament català sinònim de anti-espanyol y tots los esclats del cor, dels verament catalans com un moviment separatista.

Aquests tals, creuen o aparentan creure que al rebelarse Catalunya contra las imposicions del despòtic centralisme, qu'ab son afany d'absorció y de domini voldria esboyar tots los signes característichs de la diversitat de nacionalitats que integran l'Estat Espanyol, alenta un moviment suïcidia, replegant la vida dels catalans à Catalunya, apartantla del resto del mon y desentenentse de la vida de relació que dignifica y engrandeix als pobles.

Aquests tals, esquisits, adoradors de la patria gran, no comprenen la grandesa de la patria espanyola, sense'l sacrifici de la patria catalana; aquests degenerats volen que's catalans reneguin de la seva llengua, de las sevas costums y de totes las seves manifestacions naturals, y que pera major gloria de la rassa dominadora siguem continuament una ridicula parodia d'una nacionalitat completaament distinta de la nostra; que oblidem nostra brillantissima historia, com si nostres antepassats, qu'ab sas gestas gloriosas ompliren tantas planas en l'història del mar llatí, no tinguessin la més petita relació ab nosaltres; com si's títols de noblesa de la nostra sanch catalana, s'haguessin de retirar avergonyits devant dels pergamins dels hidalgos de Castilla. Y á fe que ni en las arts de la guerra ni en las arts de la pau, tenim rès que envejarli à n'aquell poble.

No, Catalunya pot ésser espanyola sense per això deixar d'ésser catalana; abans al contrari, la grandesa de Catalunya à l'ajuntar-se las dues coronas, l'aragonesa y la castellana, fou la principalissima part de la grandesa d'Espanya.

No, al rebelarse Catalunya contra las imposicions del centralisme anoreador de nostra personalitat; al desvetllar-se pera la reivindicació d'aquesta personalitat ab tots los atributs de soberania de que han d'estar revestits los pobles lliures; al protestar de nostre dret à la vida, cumplim un dels devers més sagrats que tenen las societats aquí à la terra si s'estiman la propia dignitat.

Y nostras protestas y nostras campanyas no van contra Castella, à quina considerem com una nacionalitat germana víctima com la nostra de l'oligarquia y de la corrompuda administració espanyola;

sinó, contra una política y un règim que oprixeix y ofega las energies y la vida natural de totes ellas en profit no més d'aquestas collas que s'anomenan partits politichs, que no tenen altra preocupació que mantenir aquest règim en quin elles viuen com lo peix à l'ayga, mentre Espanya devall depressa estimbantse à l'abim de la miseria y de la deshonra.

No. No'n és possible creure que pera la grandesa de la patria espanyola sigui precis fer lo sacrifici de la patria catalana. Si aixis fós, si pera que Espanya pogués continuar meixent lo nom de tal, sigües precis que nosaltres y nostres fills haguess-

sim de renegar de nostra història, de nostra tradició y de nostra llengua y deixar d'ésser catalans, alashoras, ho confessèm, no hi hauria salvació possible.

Pera que això no sigui, tots los catalans hem de treballar pera portar al convenciment de las demés nacionalitats germanas, la necessitat que tenim d'abolir un règim y una politica que si continués per més temps, tot aquell imperi en quin no's ponja may el sol, quedaria reduxit aviat à la seva més minima expressió: *A la coronada Villa.*

V. ESTRÉM.

Falset, mars de 1902.

L'home de la rialla

En un llogaret va neixer en Janot, una criatura raquítica, fruyt d'un matrimoni bastant vell, que després de molts anys de soletat, benehi la vinguda del seu fill ab lo dalit y alegría que s'espera l'exida del sol després dels dies rufols.

Lo xicot no era lletj ni agraciad; solzament tenia una nota molt característica en lo seu rostre: los rogenchs llabis quelcom cayguts perfilaven un somriure estrany. Los seus amichs sempre se n'hi burlavan y fins lo feyan enfadar de debò, però tot era inútil. En los moments de més furiosa ira, en la situació més patética que intentava adoptar, la seva boca l'hi era traydora; vulgas no vulgas havia de dibuxar aquella rialla feréstega y comprimida. Per això tothom lo critava per en «Janot de la rialla».

Com sofría'l pobre al comprendre'l seu defecte físich que tant desditxat lo tornava! Y és que en Janot no reya casi mai per més que ho aparentava, que de vegadas lo més pecador sembla un sant, y al revés; l'exterior à voltas nos fa veure lo contrari de la realitat.

Tenia un ànima molt susceptible y delicada: tot lo conmovia, las accions enlazrads l'enterian com un nin, sentia las desditxas humanas y tots los seus sentiments tendres y generosos s'estrellavan en aquella cara qu'ell calificava de postissa.

—Què n'és de tranquil en Janot— exclamaven los veihins,— sempre està riuent, los negocis l'hi deuen anar bé! —Com s'equivocaven! Mots cops se pegava de rabia y passava horas devant del mirall per contemplar la seva cara, aquella imatge que semblava riure d'ell mateix!

Los seus pares moriren als pochs anys, y ell, pera fugir de la societat, pera allunyarse d'aquest mon que sembla no sofrir en las desgracias agenes, se trasladà á una antiga y rònega masia que heredà, situada vora la carretera que condueix al poblet. Als pochs mesos s'uní ab una noya pobra que's condoli de la seva desdixa... finsen lo matrimoni hi entrava inspirant llàstima! Si s'hagués pogut obrir son cor de bat à bat, se l'hauria ovirat plé de ombras, amarat de dol, fosch com la nit sens estrelles, boy formant contrast ab la riallera cara, ab aquella màscara que havia d'acompanyarlo al sepulcre!

Al terminar l'any de matrimoni tingueren una filla que en Janot mirava com un lenitiu al dolor intern que l'hi era tan amarch; la noya creixia y aumentava la bellesa y las perfeccions de sa figura; los esposos cementsavan á fruir las afecions filials, quan ia difteria, lo terrible crup, enroscantse com verinosa serpent per la gorja de l'intortunada nena, va ofegarla poc à poc.... martirizant lo cor dels pares.... Y en Janot sempre riuent.... riuent ab aquella caretia ridicola....

S'emportaren la caixa que tancá'l còs d'aquell àngel y l'acompanyá en Janot volgrent plorar y no poguent! En lo poble tractavan de boig, i riuren en l'enterro de la seva filla! I qui mal pare!

En menys d'un any, en «Janot de la rialla» se consumia en lo lit del dolor, vensut per un atach de febre.

Fins després de mort, ab los ulls vidriosos y las galtas esguoguehidias, encara semblava que rigués, però ab una rialla trista, sarcàstica y esglayadora....

Si avuy passéu pel mas d'en «Janot de la rialla» convertit en hostal, mèntris en la plassetas dels pins vos serviran un senzill esmorsar, l'hostaler vos anirà contant l'història de l'antich amo del casal, d'aquell home que reya sempre, però ab la rialla del plasso que molts vegadas excita l'ilaritat del pùblic, boy amagant entre las arrugas de la cara, una llàgrima roventa....

FRANCESC OLIVES Y SIMÓ.
Barcelona, Mars, 1902.

Comentaris

Un'altra calamitat

Tots los ministres d'Hisenda's preocapan del problema dels cambis; sembla que sos desitjos són de que baixin, y no obstant rès se fà pera ajudar al comers nacional, ó mellor à la producció, estudiant la manera de donarli algun major desenrotlllo, llurantla de las trabas y dels impostos (més aquellas encara que aquestas) que l'agobian y la matan.

Cóm s'han de normalizar los cambis si hem passat á la situació dels pobles que tenint condicions pera surtirnos al mateix pays en l'inmensa majoria dels articles, casi bé tot lo portém de sòra?

No contents ab ser importadors de grans partidas de blats, ordis y demés, que podrian y deurián ser del pais, per poch que adelantés nostra agricultura; ab tallar nosaltres boscos pera ferne carbó, ó exportar los pins pera puntals de las minas inglesas y ésser després tributaris de Noruega pels taulons y tota la fusta de construcció; ab exportar lo mineral de ferro à Bèlgica y Alemanya, y importar la maquinaria feta ab lo nostre mateix material; ab ésser tributaris d'Italia pels sofres y d'Inglaterra pels carbóns, no contents ab tot això ara, cau demunt los pobres ganaders gallegos un'altra calamitat.

Fins fa quatre días aquella regió surta de bous als mercats inglesos, fins que ab pretext de la glosopeda se l'hi tanca'ren los dits mercats. Los hi varen querir los nacionals, y tota la gran producció d'aquelles províncies era absorbida per Madrid y Barcelona, especialment.

Mes à Espanya, lo pais de la ganaderia, ha vingut à ferlosi la competencia los bous extrangers, y ayunt tenim que al mateix port de la Corunya s'estan desembancant partidas y més partidas de bous, amenassant pendrir lo negoci un gran increment y deixant arruinada la ganaderia nacional.

Los bous procedeixen de l'Argentina, y no obstant pagar de nolit cada un set lliures esterlinas, encara resultan en condicions d'absorvir tot lo consum d'Espanya.

Ara que'l perill comença és hora de posarhi remey. No'n som los catalans de exclusivistes, y de la mateixa manera que havem demanat midas protectoras pera los blats y pera los articles industrials, cal que's demanen medis pera protegir la ganaderia.

Què hi guanyarèm ab que de moment la carn baixi tal vegada uns pochs céntims per terça? Aquesta baixa seria à costa de la ruina del ganader espanyol, y això cal evitarlo.

Si volèm salvavons és necessari fugir de la tutela dels extrangers y importar sols lo que siga absolutament necessari, lo que no'n produxeixi à Espanya. Es precís tenir en compte que gèneros que venen de fòra son diners que surten, que com més es vinguin pitjor y que'l problema dels cambis sols pot en definitiva resolt quan s'hagi nivellat la balanza mercantil, quan las exportacions sigan iguals al valor de las importacions, més lo que s'ha de pagar à l'extranger per deute y interessos y beneficis de las diferents companyias qu'exploitan negocis à Espanya.

Mes, qui hi pensa en tot això?.... Ningú.

Per algo som à Espanya.

Nos ab nos

Los diaris del dia 2 podrian haver publicat la següent gazetilla:

«Ayer contrajeron matrimoni nuestro compañero *La Opinión* con *La Provincia de Tarragona*. La ceremonia se efectuó entre familia, asistiendo únicamente unos pocos amigos de ambas partes contrayentes.

Hallado poderosamente la atención que no hubiese banquete para celebrar tan fausto acontecimiento ni un mal viaje de novios à los Garidells. Para explicar lo funèbre del casu suponen algunos que la familia de la novia se halla muy disgustada y dispuesta à pedir el divorcio à la primera infidelidad del novio. Como á este le gustan todas, es fácil que en las primeras elecciones que se celebren se tiren los platos á la cabeza.

Celebraremos que esto no suceda y que disfruten de una luna de miel eterna, como dicen los periódicos cursis!»

La veritat és que aquest matrimoni no ha fet soroll, ni han exhibit lo *trousseau*, ni las gazetas de barri han esbombar los capituls, ni's mateixos interessats li han donat cap importancia; un senzill sólt de dues fatlles y en paus.

Lo pùblic, qu'és més curiós qu'un nen, esperava quelcom més; uns quants confites y un programa regenerador; però no han tingut à bé donarli ni una cosa ni l'altra. Nosaltres que ho sabem tot, y si no ho sabem ho inventem, quan si podem assegurar qu'en los confits no hi van pensar, però en lo programa si que hi pensaren. A qu'és dèu donchs que no'l publiquessin? Perque'l van perdrer! Y vegiu si som xambóns, que la primera quartilla de l'original la v'abrumar un amic nostre en un carrer de mala mort, ahont la devia portar, sens dupte, lo fort vent del diumenge; és à dir, a nosaltres nos ho sembla que pot ser lo programa *non nato*, del flamant partit, però no ho assegurém, encara que lo contingut de la quartilla es molt sotsitius, y sinó llegueixin!

A NUESTROS LECTORES:

La dificil situacion que atravesia Espanya, la imperiosa necesidad de defender los grandes intereses del pais, la Monarquia y la Religión, nos ha impuesto el patriótico deber de unir en apretado haz a los elementos conservadores que se ha

llaban dispersos y distanciados más por diferencias de procedimiento que de programa. La siempre ingrata tarea de surcir voluntades nos ha sido esta vez sumamente fàcil; delante de los sagrados intereses de la Patria, todos nos hemos despojado de prejuicios insanos y de antagonismos personales, para no pensar más que en nuestra desventurada Espanya à la que siempre hemos sacrificado nuestros intereses y nuestra sangre.

La unión de las diversas fracciones del parti conservador es un hecho; desde hoy se presentará con exuberancia de vida, compacto y con aliados para afrontar y resolver los difíciles problemas que preocapan á los hombres de gobierno. No haremos un programa: à donde vamos y lo que queremos todos lo saben; y si esto no bastara, nuestro pasado es y debe ser firme garantía de nuestra conducta futura. Hemos combatido y combatiremos hoy más que antes la inmoraldad en todas sus manifestaciones, las irregularidades en Diputaciones, Municipios y Juntas de todas clases; el funes vicio del juego; el relajamiento de las costumbres públicas; la explotación de...

¡Quina llàstima no haver trobat tot lo programa! Però *algo*, *es algo* y ab lo que deixem copiat lo pùblic ja podrà endevinar lo que falta.

Nosaltres per la nostra part, felicitèm als 22 senyors que forman lo gran parti conservador y celebrarem que segueixin sacrificant per la patria.

Es à dir, felicitèm als de *La Opinión* porque han conseguit anar al devant senyors y trempats com un jinjal. Als de *La Provincia de Tarragona*, no'n podèm felicitar, perque s'han quedat à la cua y encara partits per la meytat.

Fruta del temps

Decididament aquest pais va de *capa caida*. Per la part de la marina no sentirán més que desgracias: gemecs de màquinas que s'espantan cents vegades cada dia; barcos que no poden navegar perque abans de neixer ja tenen cabells blanxs com *La Opinión de la Província*, y no s'aguantan ni ab puntals; planos fets de qualsevol manera; proas que serveixen de blanco à l'artilleria del mateix barco; un riu de diners gastats sense soltar ni volta; un munt de ferro vell... que costa à pès d'òr.

Si de la marina passèm als toros, trobarem que ja no hi ha art ni rès y que's toreros d'avui són uns *maletes* que no serveixen més que pera anar à l' enfermeria, à les primeras de cambi. Tot just començada per Pasqua, la temporada taurina, que ja tenim un bon nombre de gent de *coleta* panxa per amunt, ab ferides de mes o menys gravat. Si l'espectacle verament espanyol, va à las acaballes, figurine lo que deu passar ab los dàms.

Ja anèm bé, ja y pera *colmo de desdachas* s'obren las Corts entre mitj de l'indiferencia general, y sense que al més insignificant diputat se li occurrixi iniciar un mal debat polítich, d'aquells que tant fan lluir à la *tribuna espanyola*. Yo'n pensin que tot hagi anat com una seda en la darrera crisis, sinó qu'els de Madrid van perdent l'humor de brega. Romero Robledo y Tetuan, no están per brochs y covan encara ls disgusts que ls hi prodúhi, fracs de la concentració; los republicans contractats no fan més que malparlar dels tres diputats de la flamara, que van anar à Paris pensant que's rebràn ab pals y que desd' allí faran tronar y ploure.... y en efecte, los *musius* los han rebut à cossas. Sòrt queá París hi ha distraccions pera tots los gustos y qu'el *Moulin Rouge* y els altres *moulins*, sempre tenen las portas obertes à la gent del *bronze*, pera que puguien enamorar à aquell mosquer de *demivierges*, que son lo tema obligat de totes las grans bacanals de la *vila lumière*. Això es un *Trianon* corregit y aumentat, devien pensar los *touristes de la república*, dolguentse de l'ausència de *n. Socias, l'amigo del alma*.

Com ja vénem tot són calamitats, y pera que la ditta fos completa més fàlta que això que corre de la pronunciament carliniana, com diu un anglès de Vilaseca, resultés veritat. Afortunadament los temps no estan pera bromas d'aquest gènere, puig lo vol tothom ès tranquilitat y bons aliments.

L'obra del Diccionari Catalá

Es un goig y una esperança que fa denteta y que verament delita l'espiritu y encoratja à cada nou *Bulleti* que surt á fasó, observar de la manera com v'creixen y arrelant per tot l'idea de la monumental obra del Diccionari Catalá.

Pastillas Morelló

NOVAS

Acostantse l'época fixada per la llei, pera la rectificació del cens electoral, participém á tots los veihins d'aquesta ciutat que tinguin més de 25 anys y desitjin ésser inclosos en las llistas d'electors, que poden passar tots los dias, de 7 á 8 del vespre, per la Redacció de LO CAMP DE TARRAGONA, abont se penderà nota pera fer las oportunas reclamacions.

Tots los anys tenim que registrar alguna desgracia entre la classe pagesa, produïda per asfixia, per la poca precaució ab que baixan als cups, comunas, etz., sens assegurar-se abans de que hi ha la suficient quantitat d'aire respirable.

La setmana passada y degut á la poca precaució ab què's fan aquestes coses, hi hagué dues víctimas en un Mas d'aquest terme municipal, resultant ademés altres dos treballadors que anaren á auxiliar al desgraciat que morí, casi asfixiat, si bé ab l'auxili de la ciència pogueren salvar-se.

Sempre són dolorosos los accidents en lo treball, però ho són més quan tan poca cosa costa evitarlos. Per això al dols dren de tot cor de la mort d'un obrer voldríam trobar lo medi de ferlohi teir una mica més de precaució en certes treballs ahont és fàcil trobarhi la mort per asfixia, à conseqüència dels gasos despresos per la fermentació de les matèries que contenen ó han contingut los dípòsits.

Tal vegada avuy en dia què's pagesos estan associats pera la defensa de los respectables interessos, seria convenient que en los casinos á la vegada que dels interessos materials se cuidan, procuressin que personas idònees, quin concurs estèm segurs no's hi fora negat, donguèssin una sèrie de conferències pràcticas ó conversas en las que en llençatge corrent se tractessin de cultius, abdós, variacions en lo sistema de treball y fins d'hygiene agrícola.

Creyèm que aquest sistema que sens la més petita intenció d'ofendrela sometèm á la consideració de la respectable classe pagesa, ja que al fer l'indicació y'l mateix solt nos guia son propi progrés, donaria bon resultat. L'home té sempre desitj d'aprender y estèm segurs de que los treballadors que haguèssin escoltat una conferència sobre l'hygiene agrícola y s'haguessin fixat en los pérills, no caurián en la temptació de baixar als cups, comunas, etz., etz., sens pender las precaucions degudas.

En aquest número publicarem un articl d'un distingit colloborador demanant que l'Ajuntament fassi un petit sacrifici costejant lo gasto d'un viatge y estada á Itàlia durant 40 días de dos mestres, á fi de que aquests puguen coneixer com se donan á l'estrange las ensenyansas pràcticas en las escoles elementals.

Ben bé sabèm que l'estat precari de la hisenda municipal no permet grans gastos, y en això estèm complertament conformes ab lo dir per nostre amich senyor Rossell en l'última sessió celebrada per nostre Ajuntament; mes com entenem també que la major part dels mals que affiguen a nostre pays són deguts a deficiencias d'educació y de cultura, creyèm que tot sacrifici que's fassi en lo sentit d'avens y perfecció de l'ensenyança és reproductiu.

Enhorabona que's pren deixi de tot gasto superfluo, mes pera'l mellorament de l'ensenyança hi ha que haverhi sempre certa liberalitat, encara que per això tingües que reprimirse un xich lo rumbo en altres coses, que bé prou poden reduir-se algunes capítols de gastos municipals—puig hi ha serveys dotats ab verdadera explendidesa,—y emplearse en lo mellorament de las escoles públicas.

En la darrera sessió de l'Ajuntament fou llegida una Real ordre del Ministre d'Hisenda, donant reglas pera l'aplicació y cumpliment de la disposició dels actuals presupostos que rebaixa'l 10 per 100 del cupo de consums.

No sabèm que fins ara l'Alcaldia hagi fet res pera què's compleixi lo manat, y com segueix cobrantse ab tota ilegalitat á Tarragona l'esmentat 10 per 100, es perèm que'l Sr. Pallarès dictarà las ordinances necessarias pera que no continui exigitse un recàrrec que la llei ha su-

primat.

Com ja havèm dit moltes vegades, no sembla sinó què's Srs. del Sindicat se vulguin burlar del mort y de qui'l vetlla.

S'ha confirmat la notícia de que la Companyia de M. Z. A. ha decidit conillar lo pleit contencios contra la real ordre que disposava l'enllàs de las líneas del Nòrt y dels Directes á Reus. Tenint en compte la llarga durada d'aquesta mena de pleits y las poderosas influencies de la Companyia de M. Z. A., això vol dir que una mellora tan beneficiosa

pera'l nostre comers com la que'n ocuppa, quedará sense realzar, continuant Tarragona sufrint los efectes d'aquest cercle de ferro dels Directes que l'aisla per complert y desvia tot lo tràfec del Priorat y de las comarcas aragonesas cap al port de Barcelona.

Nos sembla que seria hora d'estudiar la manera de contestar dignament las contínues vexacions quèns imposa aquesta Companyia, ja que tan rebeca's mostra en afavorir las llegitimes aspiracions y's sagrats interessos de Tarragona, perque quan la rahó y la justicia no són escoltadas, las represalias s'imposan.

Recomanèm aquest assumptu á l'Ajuntament, primer interessat en que no's rebaxi la dignitat de la població.

Nostre estimadissim confrare *La Renaixensa* inaugurarà dins breus días, tan prompte tinga montada la maquinaria y ultimats tots los preparatius, las reformas que ha vingut anunciant.

Pera portarlas á cap ab l'explendor degut, s'ha constituit una societat anònima que ha adquirit la propietat de *La Renaixensa*, de quin diari's proposan fer uns dels millors de Catalunya.

Lo primer d'Abril se fua ja cárrecch la nova societat de *La Renaixensa*. Ha sigut altament ben rebuda la sentida despedida que de son cárrecch de Director publicà en lo número del 31 de Mars nostre estimadissim amich D. Pere Aldavert, que tant s'havia identificat ab los lleidors de son diari y un dels patricis que ab més fermesa han vingut treballant pera la bona marxa del catalanisme.

Sols una modestia exagerada priva á *La Renaixensa* de son illustrat director, encara que en la nova campanya que vá a empender, seguirà prestantli tot lo concurs de què's capàs home de tant ferma voluntat com l'amich Aldavert.

Desde que passà á mans de la nova empresa, dirigeix *La Renaixensa* nostre no menys estimadissim amich lo notable escriptor D. Domingo Martí y Juliá, entusiasta catalanista que ha deixat oir sa autorizada vèu en casi tots los meetings de propaganda que s'han celebrat en las diferents encontrades de Catalunya, y que ha honrat las planas de LO CAMP ab algunes dels seus valiosos treballs, escrit expressament pera nostre setmanari.

Espèrem ab verdader dalit las reformas de *La Renaixensa*, no dubtant què'l Sr. Martí y Juliá y'l brillant estol d'escriptors que coloboraran en lo diari, sabran satisfacer las modernas exigencias del periodisme y fer de l'esmentada publicació un periòdic de grans vols.

Això ho desitjèm pera bé de la causa catalanista y com a recompensa als grans sacrificis que s'ha imposat l'empresa, sacrificis que voldríam vèurer premiats ab lo més gran dels èxits.

Està gravement malalt l'insigne poeta Mossen Jacint Verdaguer, glòria de la literatura catalana.

L'enfermetat de Verdaguer ha comogut á tots los verdaders patriotas, interessantse gran nombre de personas de totas las classes socials en coneixir lo curs de la malaltia.

Ahir semblava que dins de sa gravetat havia cedit un poch lo mal, fent esperar un bon desenllàs.

Fèm fervents vots pera que la mellora continui y prompte pògam vèurer á l'insigne mestre en Gay Saber, del tot restablert.

Tan prompte tingueren noticia de l'emprèsonament de N'Enrich Prat de la Riba, director de nostre estimat confrare *La Veu de Catalunya*, l'Associació Catalanista de Tarragona y sa Comarca y la Redacció de LO CAMP DE TARRAGONA, li endressaren un expresiu telefònic oferintseli, que fou redactat y trasmès en català.

Totas las persones més distingidas de Barcelona y las entitats y associacions de Catalunya que no estan lligades ab lo caciquisme han fet avinent al Sr. Prat de la Riba, la seva consideració y simpatia.

Entre las nombrosíssimas visitas que á la presó ha rebut nostre distingit company, hí ha la del President y variis individus de la «Joveniut Catalanista» de aquesta ciutat que's troben accidentalment á Barcelona.

També escrigué á la Redacció de *La Veu* interessante pel Sr. Prat, nostre particular amich lo diputat á Corts per aquesta circumscripció D. Joan Cañellas.

Avuy sortiran de las parroquias de San Francesc y Catedral los combregars generals pera administrar la Comunió als malalts de las respectivas parroquias. També tindrà lloc la Comunió pascal dels presos reclosos en lo Castell de Pilat.

Es hora de què'l Sr. Alcalde fassi present als guarda-termes lo deber que tenen de vigilar, pera que la propietat siga degudament respectada.

Se'n diu que en algunas partidas los remats de bestiar hi entràn com y quan

Obran per inhalació dels agents antisséptichs, anti-catarrals y anti-asmatichs que's despenen mèntre van desfentse per la boca. Curan la TOS, REFREDATS, BRONQUITIS, AUFECH, CATARROS, RONQUERA, ABCESSOS PULMONARS, ETC.

Farmacia del autor, Portal del Angel, 21 y 23, Barcelona

Elixir á la Ingluvina GIOL

Es lo millor remedio pera la prompta y segura curación de todas las malalties del

VENTRELL

per cròniques que sian, regularisant son funcionament y reforçant los debilitats. De venta en totas las Farmacias y en casa son autor, Passeig de Gracia, 4, Barcelona.

COMERS D'ESTEVE ROSIÑOL

57, Plaça de la Font, 57

DAMASÉ Y BROXAT negre, tot seda (colecció de 50 dibuixos) á pessetas 58'50 lo corte de 13 metres.

GLACÉS Y SURAHS, gran varietat de colors, á pessetas 2'90 y 4'50 metre. TELAS DE VICH Y COUTRAI, de totas ampliadas, se n'han rebut grans assortits.

MADAPOLANS y articles de la Viuda Tolrà: totas las classes á preus de fàbrica.

AVÍS PACIÁ MANUEL

participa á sa nombrada clientela y al públich en general, que ha trasladat son Establiment á la mateixa Rambla de Sant Joan, n.º 50, entre solls; demunt de la tenda «Las Baleares», abont los ofereix son esmerat servay al mateix temps que preus molt econòmichs.

Especialitat en abrichs de senyoras

las y l'empresari de las cadiras las hi porti, pera que tinguèm completa la decoració d'istiu.

Llegim en *La Veu de Catalunya*, edició de ahí matí:

«Se'n diu per conducte autorisat que per ordre superior ha sigut suspes en lo seu empleo de jutje instructor lo senyord Benet Vallespinosa que entenia en la causa que se segueix á nostre director don Enrich Prat de la Rib».

La Agrupació catalanista «Art y Patria» de Barcelona, organisa la seva segona exposició de Bellas Arts, que's celebrarà en lo local de l'Atenèu Barcelonès durant lo pròxim mes de Maig, pera la que reparteix las següents Bases, á las que deuràn ajustar-se tots los artistas que'n ella vulguen pendre part.

1. Totas las obres deuràn ésser presentadas avans del dia 21 del corrent, en lo local de «Art y Patria» (Canuda, 4, primer), acompañadas d'un volant en lo que consti l'objecte portat (cuadro, escultura, etz.), lo nom del autor, lema y preu de l'obra, entregantse al portador de la mateixa un taló-resguard.

2. Seràn reconegudas, las obres presentadas, per un jurat d'admissió. En cas de no ésser admesa una obra, s'avísara á son autor abans del dia de celebrar-se la festa inaugural, que serà el 4 de Maig.

3. Tota obra de pintura deurà anar accompagnada de correspondent march.

4. Del import de las obras venudes pertanyents á individus no socis se'n quedarà l'Agrupació 15 per 100, quedant dispensats d'aquest tribut los senyors socis d'aquesta entitat «Art y Patria».

L'exposició és tancarà'l dia 31 de Maig.

Forman lo jurat d'admissió los senyors Ramón Casas, A. Mas y Fontdevila y Enrich Galvey, pintors, E. Arnau y Antoni Pareras, escultors, y Joan Baptista Pons y Emili Llata, arquitectes.

TIP. DE FRANCESCH SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 9.

CLINICA DENTAL

DE

D. FULGENCI AGUSTÍ ALEU

PROFESSOR-DENTISTA

Uniò, 44, pral.-Tarragona

Horas de classe. PINTURA. Clase para noys: De set a dos quarts de nou del matí.

Clase para senyoretas: De dos quarts de dues á les tres de la tarde.

DIBUX. Pera senyoretas: A la mateixa hora de la classe de pintura.

Pera noys: De set á dos quarts de nou del vespre.

Pera Valencia, Alacant, Málaga, Cádiz, Galícia, Asturias, Santander y Bilbao, sortirà d'aquest port lo dia 7 del corrent lo vapor José Roca son capitá Company, admeten càrrega y passatgers pera dits ports.

Son agent: D. Joseph M. Ricomá.

Ibarra y C. de Sevilla

Línia regular de grans vapors

Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Almería, Málaga, Sevilla, Cádiz, Huelva, Vigo, Marín, Villagarcía, Carril, Corunya, Ferrol, Riveadeo, Gijón, Santander, Bilbao, Pasages, San Sebastián, Bayonne, Bordeaux, Nantes, Dun-Kerque, Havre y París.

Sortirà d'aquest port lo dia 10 de Abril lo vapor Cabo San Vicente son capitá D. Tomás Garrastazu, admeten càrrega y passatgers pera els citats ports.

Lo despatxa son consignatari D. Marián Peres.

Aznar y C. y La Actividad

DE BILBAO

Pera Londres y Amberes sortirà de aquest port del 15 al 16 d'Abrial lo vapor Uriarte, admeten càrrega.

Son agent: D. Antoni Mariné.

Aznar y C. de Bilbao

Pera Londres y Amberes

Sortirà d'aquest port del 15 al 16 d'Abrial lo vapor Rápido

Son agent: D. Antoni Mariné.

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Méndez Núñez, 16, 2°-TARRAGONA

MIRÓ Y TARRAGO. Reus

Xampeny Catalunya,

Xarop de hipofosfats CLIMENT

La lleigitima marca "SALUD"

Srs. Climent y C.^a—**Tortosa.**—Molt senyors meus: Lo Nen X. de tres anys, sofria desde més de un any de una escròfularònica. Cansat d'usar sens cap resultat quantas Emulsions y reconstituyents se presenten per aquests cassos, vaig ensenyjar los **Hipofosfats Climent**, trobant consol lo pacient ja en el primer frasco y molt prompte la curació completa.—**Dr. Siloniz**, Catedràtic de Barcelona.

Srs. Climent y C.^a—**Tortosa.**—Molt senyors meus: Puch assegurarlos qu'en tots los cassos d'**Asthenia** presents a la meya clínica a causa d'afeccions genitales provinents de la falta de fixesa de las viscera

abdominals (Enteròptosis) lo **Xarop Climent marca SALUD** m'ha donat inmortalables resultats.—**Dr. Gibert**, Especialista en parts y malalties de la dona.

Exigeixis lo lleigitim **Xarop Climent SALUD**, únic aprobat per la Real Academia de Medicina de Barcelona, puig s'en expén altre del mateix nom.

COLONIALS Y QUESOS

DE Joseph Cardona

Fruits colonials y conservas de totes classes. Vins, licores y xampans. Formiges, mantega, embutits, ceras, cafés, xacolatas, sures y pastes pera sopa, etz.

Portalet, i y Plaça de la Font, 51.—Tarragona.

Maquinaria agricola, industrial y vinícola

Complet assortit en ferreteria

Marceli Vicens

APODACA, 27, TARRAGONA. Unich representant en aquesta província de l'important casa de Barcelona, Srs. Ignaci Sanpera y C.^a, constructors d'arades y bogits pera fondas llaurades y demés màquines agrícoles.

LA JOYA DEL CENTRE ESTABLIMENT DE BEGUDAS

JOSEPH RIOLA

22, RAMBLA DE SANT JOAN, 22. Se despatxa tota classe de vins y licores de les més acreditadas marcas a preus molt econòmichs. Se serveix a domicili.

RELLOTGERIA

DE

F. RIGAU

Baixada de Misericòrdia, 14
TARRAGONA

Gran assortit de rellotges de totes classes y preus. Taller de compostures.

La Menorquina

PASTELERIA Y CONFITERIA

DE Ramón Montserrat
Major, 32, cantonada al del Abad
Tarragona

Aquest establiment ofereix al públic al més de tot lo relacionat ab sa classe la especialitat en guirlasses del Pilar y Belgas.—Cafés torrats diariament.—Xerez y Xampans de totes marcas.

Se serveixan bodas y bateigs

Gran fàbrica de braguers

24, Unió, 24

Hernadios (TEENCATS)

Aquest establiment compta ab los avences més moderns y pràctichs que la ciència requereix pera la construcció y aplicació de tota classe de braguers y d'aparells ortopèdichs.

Especialitat en lo bragger. Articular regulador Sistema Montserrat y ab lo tractament de les trencadures.

Grans existències en braguerets de goma pera la curació radical de les trencadures congènitas y adquirides de l'iniciencia y tot lo concernent a Cirujia y à Ortopèdia.

Casa recomenada per tots los senyors metges que dan tingué ocasió de conéixerla, tant per los gèneros de son catàlech com per los preus reduïts.

PERE MONTSERRAT. Unió, 34.—TARRAGONA

BOTIGA DE VARIS GENEROS

DE J. GUELL

39, Major, 39.—TARRAGONA

Capas de 3 á 15 duros

Gran existència en capas de classe superior ab elegantes y variades giras a preus de fàbrica.

Ademés hi ha un complet assortit de gèneros pera senyores y senyors, propis de la present estació.

Camiseria, sastrieria y gèneros de punt.

Mundos, paraguas y cotilles.

Llensols de cotó, de 8 pams ample per 13 y 1/2 de llàrrach, á 10 rals un.

Tancat los dies de festa

39, Major, 39.—TARRAGONA

Emulsió Nadal

ES LA MILLOR

té un 80 per 100 d'oli pur de llitge de bacallà y glicerol.

fosfats y hipofosfats de cals y de sosa. Aprobada y recomenada pel Colegi Medich oficial de Barcelona y analitzat per Dr. Bonet, catedràtic de Farmacia à l'Universitat de Madrid. Es aliment, iluminadura y medicament tònic y estimulant del desenvolupament fisich; aumenta la secreció de la llet; ajuda la creixensa dels ossos y i trencar las dens; efectes positius en las embracades y en l'infància. Es crema clara, blanquísima y la mes agradable ('s conserva sempre).

Cura la tos, catarrus, bronquitis, tisis, escrufulas, hifatisme, raquitisme, debilitat, poatre, reumatisme, diabetes etz., etz.

Rebutjar las similars y estrangeras, que no receptan despatxans ni prenen los bons espanyols. De venda, en totes las farmaciacies.

Dòpòsit: Dr. Andreu, L. Gatz, Barcelo-

na G. Garcia, Martín y C.^a, y Fernandez, 4.

Madrid y en totes las capitals y poblacions

importantes, M. Nadal, Tarragona.

Pianos

convencionals, desde 10 pesetas al mes.

S'afinan y componen tota mena de instruments de música á preus reduits.

Antich y acreditad magatzém de música de

de las acreditadas fàbrics de Chassaigne frères, Ortiz y Cussó.

Armonius y tota classe d'instrumets de música.

Se'n llogan de nous y usats á preus

Srs. Climent y C.^a—**Tortosa.**—Molt senyors meus: Lo Nen X. de tres anys, sofria desde més de un any de una escròfularònica. Cansat d'usar sens cap resultat quantas Emulsions y reconstituyents se presenten per aquests cassos, vaig ensenyjar los **Hipofosfats Climent**, trobant consol lo pacient ja en el primer frasco y molt prompte la curació completa.—**Dr. Siloniz**, Catedràtic de Barcelona.

Srs. Climent y C.^a—**Tortosa.**—Molt senyors meus: Puch assegurarlos qu'en tots los cassos d'**Asthenia** presents a la meya clínica a causa d'afeccions genitales provinents de la falta de fixesa de las viscera

abdominals (Enteròptosis) lo **Xarop Climent marca SALUD** m'ha donat inmortalables resultats.—**Dr. Gibert**, Especialista en parts y malalties de la dona.

Exigeixis lo lleigitim **Xarop Climent SALUD**, únic aprobat per la Real Academia de Medicina de Barcelona, puig s'en expén altre del mateix nom.

23, San Agusti, 23.—TARRAGONA.—23, San Agusti, 23

SORPRENENT VERITAT!!

Unica y veritable ocasió pera gastar béis diners en regalos, quin valor sobrepuja á son cost. Objectes d'or de ley garantit (18 quilats) ab hermosissims y exaplèndits brillants, químicament perfectes, de mes valor que's veritables per llur constant explendor y llampiesa. Descomposició de llum, duresa, lapidació perfecta, imitació maravillosa.

5.000 PESSETAS

se regalan á qui distingeixi aquests brillants Alaska dels llegitims. Gran premi á l'Exposició de París.

Anell pera caballer, or brillant.	50 pesetas
Idem pera idem (brillant molt gròs).	100 "
Agulla, idem.	25 "
Idem, idem idem (brillant molt gròs).	50 "
Anell pera senyora o senyoreta, idem idem.	25 "
Arracades (parell) pera senyoreta; idem idem.	25 "
Idem pera senyora, idem idem.	50 "
Idem pera idem (brillant gròs).	100 "
Idem pera nenes (gran regalo).	25 "

S'envian franch de tot gasto per corréu, en caixetas certificades y declaradas mercancies pera tota Espanya y illas.

No s'enviarà cap remesa que la petició no vagi acompañada de son import en bitllets del Banc d'Espanya, en carta certificada ó valor declarat.

Envíeu la mida dels anells prenentla ab un fil á l'entorn del dit.

No's fan descomptes; no's concedeixen representacions, ni s'envian catàlechs, dibuixos ni mostrars.

A tot comprador que no's conformi ab la mercància, se li retornarà immediatament son import.

Dirígnese al representant únic de la Societat Or y Brillants.

Am: Alaska, G. A. Buyas, Corso Romana, 18, Milà, (Italia).

Calefacció per petroli

Economia Comoditat

BON CALOR SENS OLOR

Higiene ni perill

Calorifer DITMAR

PREU 15 PESSETAS PER TOTA ESPANYA

MARIÁN CLANXET

Carrer de la Unió, 14, Tarragona

Farmacia Plana

al costat de la antiga

CASA FIGUERAS

REAL, 6.—Tarragona

Provisió de medicaments moderns adquirits d'origen.—Complet assortit de medicació pera curas antisèpticas.—Especialitats nacionals y extrangeras.

Aguas minero-medicinals

TARRAGONA

TOTHOM FOTÓGRAF

Á LA CASA DE DROGAS Y PRODUCTES QUÍMICOS

SEBASTIA CARDONA

Trobarán los aficionats á la fotografia un assortit complet de cambres, trespeus, cubetes, prempses escorredoras, dipòsits d'aigua, estumadors, calibres, fanals de varias formes, cartolinas, paper citrat Lumière, paper bromurat llift, placas porcellanas, targetas postals sensibles, estereoscòps y vistas estereoscòpicas y bany viratge combinat.

Depositari del paper brillant Gelatina citrat de plata y alumina marca "Tambours".

Cambra instantànea. Llamp exprés

Periscope-Delta diafragma iris

Express mínim 6 1/2 per 9 ab 6 "

6 1/2 per 9 ab 6 extra

de campana Periscope-Delta (Stereoscòpica)

Linch lo gust de participarà ma nombrosa clientela, que le rebut las cambres Stereoscòpicas (Delta-cartouche) ab propietat de poguer aplicar placas y pel·lícules. Premiada a l'exposició de París ab medalla d'or. Unica casa a Espanya que's troben en venda.

REVELADOR CARDONA

Únic en sa classe per ser lo més ràpit, no s'altera ni taca

PEUES SENS COMPETENCIA

SE DONAN INSTRUCCIONS.—LABORATORI Á DISPOSICIÓ DELS CLIENTS

APODACA, 27, Y PLASSA D'OLÓZAGA, 9, TARRAGONA

EXCELCER

En Llanas ven uns paraiguis

de sèmi-seda y cutó,

de color inalterable

y teixit tantíssim bò,

que resisteix tota prova

al devall d'un canal.

Ademés, també té uns vanos

ab uns pintats tan rebòns,

que ni Rafael ni Murillo

los podrian fer millor,

aproposit per regalos;

causen gran admiració.

Trobarán també sombrillas

y un gran assortit de basons,

parassols de totes menes